

DOSYA EDITÖRLERİ**DOSYA: İNSAN HAKLARI ve SAĞLIK**

Dr. Ata SOYER, Dr. Semih ŞEMİN

Bu sayımızın dosya konusu; İnsan Hakları ve Sağlık. 1980 yılı sonrası bir insan hakları epidemisi yaşanan ülkemizde, tıbbın insan hakları ile ilgilenmemesi söz konusu olamazdı. Nitekim de öyle oldu; 1984'Te yeniden faaliyete başlayan TTB, gündeminin ön sıralarına insan haklarını yerleştirdi. Ve o günden bugüne iyi-kötü, doğru-yanlış, az-çok, ama sürekli bir şeyler yapmaya çalıştı. Bunu değerlendirecek olan kamuoyudur. Ancak, bu arada merkezi Boston'da olan bir sağlıkçı/hekim örgütü olan "Physicians for Human Rights" TTB'ye, insan hakları ile ilgili etkinlikleri nedeniyle bir ödül verdi. Biz, TTB olarak, bu ülkede yaşayan hekimler olarak, bu ödüle sevin(e)medik. Nasıl sevinelim ki? Bu ödül, herşeyden önce ülkemizde insan hakları ihlallerinin yaygınlığının bir kanıtıdır. Hangi insan, ülkesinde insan hakları ihlallerinin yaygın olduğuna sevinebilir? Bizler, bu ödülü bir kardeş meslek örgütümüzün, dünyada insan hakları ihlallerinin azaltılması amacı ile yaptığı mütevazı bir dayanışma örneği olarak görüyoruz.

Dosyamıza ulusal ve uluslararası düzeyde çok sayıda katkı aldık. Genel olarak insan hakları ve tıp ile ilgili yazıların yanı sıra, hukukçu arkadaşımız Semih Gemalmaz'ın hasta hakları kavramsallaştırmasına eleştirel yaklaşım getiren yazısı ile İHD'den Özcan Sapan arkadaşımızın insan hakları tanımı ile ilgili yazısı oldukça yararlı oldu.

Bu arada çok sayıda uluslararası desteğimiz olduğundan söz etmiştik. Özellikle TTB'nin 1-3 Mart 1996 tarihinde Adana'da yaptığı "İnsan Hakları ve Tıp" Sempozyumunda sunulan tebliğleri bu dosyaya aktardık; İngiliz Tabipler Birliği'nden Ann Sommerville, Uluslararası Af Örgütü Tıbbi Grup Koordinatörü James Welsh, Danimarka İşkence Kurbanları Rehabilitasyon Merkezi'nden Lis Danielsen, Minnesota İşkence Kurbanları Rehabilitasyon Merkezi'nden Mark Williams'ın yazıları, söz konusu sempozyumdaki tebliğlerdir. Ayrıca, İskoçya'dan Rachel

Izzard dosyamız için yazdığı "Tıp Eğitimi ve İnsan Hakları" başlıklı makaleyi gönderdi. İnsan Hakları İçin Hekimler Örgütü'nün yazısı ise, örgütün ülkemizde adli tıp alanında çalışanlar arasında yaptıkları çalışmanın bir özet raporu niteliğinde.

Ülkemizden gelen yazıları görünce, siz de "ülkemizde tıp ve insan hakları konusunda oldukça yetkin bir birikim olduğu" şekiñdeki kanaatimize hak vereceksiniz.

İnsan hakları ihlallerinin tıbbi sonuçları başlığı altında işkence, cezaevi, açlık grevi, adli tıp v.b. konuları irdelemek istemiştik. Yurtdışındaki meslektaşlarımızın yanı sıra Yeşim İşlegen, Murat-Nesrin Çobanoğlu, Zeki Gül, Doğan Şahin, Türkcan Baykal arkadaşlarımızın anlamlı katkıları oldu.

İnsan hakları ve tıp ilişkisinin bir başka başlığı olarak, toplumsal eşitsizliklerin insan hakları ihlallerine etkisini ele aldık. Bu çerçevede Semih Şemin arkadaşımız "Toplum Sağlığı ve İnsan Hakları", Feride Saçaklıoğlu arkadaşımız "Toplumsal Eşitsizlikler ve Kadın", Meltem Çiçeklioğlu arkadaşımız (Feride Saçaklıoğlu ile birlikte) "Kadına Yönelik Şiddet", Murat Civaner arkadaşımız "Çevre Hakkı", Zuhâl Amato arkadaşımız "Tıp Eğitimi ve Halk Sağlığı" başlıklı çalışmalarını ile dosyamızı inşa etmemize katkıda bulundular.

Bu özgün yazıların yanı sıra, dosyamızda tıp ve insan hakları ilişkisi konusunda oluşturulmuş bazı belgelere de yer verdik. Ek olarak, daha önce Toplum ve Hekim'de insan hakları ve tıp ile ilgili yayınlanmış yazıları ve bu alanda yayınlanmış kitapları da size hatırlatmak istedik.

Katkı veren arkadaşlarımızla ve özel olarak Dr. Bülent Kılıç ile birlikte elinizdeki dosyayı oluşturduk. Dileğimiz bu şekilde bir sayıyı bu ülkede bir daha yayınlamak durumunda kalmamak....